

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis (RP 175/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Joni Korpinen, justitieministeriet
- planerare Essi Kuitunen, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Katariina Simonen, inrikesministeriet
- polisinspektör Mikko Kiiski, Polisstyrelsen
- överinspektör Katja Sirola, centralkriminalpolisen
- statsåklagare Tuuli Eerolainen, Åklagarmyndigheten.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- Helsingfors tingsrätt
- dataombudsmannens byrå
- Gränsbevakningsväsendet
- Tullen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis. Det är fråga om lagstiftning som hör till det nationella handlingsutrymme som EU-förordningen¹ om samma ärende medger och som implementerar direktivet inom samma område². Genom förordningen och direktivet möjliggörs ett nytt förfarande för att vid sidan av förfarandet för rättslig hjälp inhämta elektroniskt bevismaterial över gränserna. Syftet

Utlåtande FvUU 4/2026 rd

med lagstiftningshelheten är att de behöriga myndigheterna effektivare och snabbare ska få åtkomst till elektroniska bevis över gränserna.

I lagförslag 1 föreslås nationella bestämmelser som kompletterar förordningen. Enligt förslaget ska förundersökningsmyndigheterna i regel vara de myndigheter i Finland som är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder. Beroende på vilken uppgiftskategori en utlämnandeorder gäller ska ordern enligt förslaget godkännas av antingen en åklagare eller en domstol.

I lagförslag 2 föreslås bestämmelser om tjänsteleverantörernas skyldigheter och ansvar enligt direktivet. Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket ska vara den nationella centralmyndighet som avses i direktivet.

Förvaltningsutskottet påpekar att den tekniska utvecklingen har förändrat brottslighetens former och väsentligt påverkat möjligheterna att utreda brott. Utskottet anser det vara viktigt att det förfarande för att inhämta elektroniska bevis över gränserna som regleringen medger påskyndas och effektiviseras när omvärlden förändras. Utskottet anser också att de föreslagna behöriga myndigheterna och deras uppgifter är ändamålsenliga och motiverade.

Utskottet påpekar dock att propositionen och den förordning och det direktiv som ligger till grund för den har betydande konsekvenser för myndigheternas resurser. I propositionen anges emellertid (s. 175) att finanspolitiska ministerutskottet i februari 2024 fastställde att uppgifter som följer av nya skyldigheter enligt EU-lagstiftningen eller den nationella lagstiftningen i regel ska finansieras genom att man avstår från befintliga uppgifter eller effektiviserar skötseln av de nuvarande uppgifterna. Denna princip innebär att uppgifterna ska skötas inom ramen för nuvarande anslag.

Utskottet betonar att straffprocessen ska vara smidig och verkningsfull. Därför uttrycker utskottet oro över hur myndigheternas resurser ska räcka till. I propositionen anges vidare att ämbetsverken ska följa upp kostnaderna för och utfallet av genomförandet, och om konsekvenserna av genomförandet är betydligt större än beräknat kan situationen ses över i senare budgetar. Med beaktande av det som sägs ovan anser utskottet det vara viktigt att följa hur det nya förfarandet påverkar myndigheternas resurser och vilka konsekvenser det har för en smidig straffprocess. Eftersom resurserna är begränsade uppmanar utskottet också till att noggrannare än tidigare fästa uppmärksamhet vid att utveckla processerna och göra dem smidigare.

Utöver det som sägs ovan fäster utskottet uppmärksamhet vid 5 § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 1, där det föreslås att den registrerade inte ska informeras om det är nödvändigt för att trygga officiella eller rättsliga utredningar, undersökningar eller förfaranden hos myndigheter. Utskottet

-
- 1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1543 av den 12 juli 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden.
 - 2 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1544 av den 12 juli 2023 om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden.

Utlåtande FvUU 4/2026 rd

konstaterar att det i 28 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan dataskyddslagen avseende brottmål) föreskrivs om principerna för behandling av personuppgifter. Enligt 2 punkten i den paragrafen får den registrerades rättigheter begränsas på det sätt som avses i lagen, om det med beaktande av den registrerades rättigheter är en proportionell och nödvändig åtgärd i syfte att trygga andra undersökningar, utredningar eller motsvarande förfaranden hos myndigheter.

Den föreslagna 5 § 2 mom. 2 punkten skiljer sig från formuleringen i dataskyddslagen avseende brottmål. Detta motiveras inte i propositionen. Förvaltningsutskottet föreslår med beaktande av artikel 13 i förordningen att lagutskottet överväger att ändra den föreslagna bestämmelsen så att den motsvarar formuleringen i 28 § i dataskyddslagen avseende brottmål, om inte 5 § 2 mom. 2 punkten har formulerats på det sätt som föreslås av någon särskild orsak.

Förvaltningsutskottet påpekar också att det av propositionen inte framgår någon tid för behandlingen av personuppgifter när påföljdskollegiet eller centralmyndigheten behandlar personuppgifter för de ändamål som nu föreslås. Förvaltningsutskottet föreslår att lagutskottet ytterligare överväger att förtydliga det som sägs i propositionen så att bevaringstiden för de personuppgifter som behandlas fastställs i lagen eller så att det i lagen hänvisas till den lagstiftning, den förordning eller det direktiv där det fastställts när uppgifterna ska raderas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att lagutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FvUU 4/2026 rd

Helsingfors 6.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd
medlem Paula Werning sd
medlem Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

plenarråd Sanna Helopuro.